

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Анна Покровнишка

за дисертационния труд на тема „Експериментални техники при създаването на художествени обекти в съвременното керамично изкуство” за присъждане на образователната и научна степен *Доктор* в област 8. *Изкуства* по професионално направление 8.2. *Изобразително изкуство* на Виолета Илиева Заранкова – докторант в НБУ

Дисертацията на Виолета Заранкова изследва значимата и актуална тема „Експериментални техники при създаването на художествени обекти в съвременното керамично изкуство”. Това е област, която предизвиква интерес сред автори и изследователи, и е обусловена от необходимостта керамичното изкуство да бъде анализирано и обосновано от гледна точка на съвремието. Този изследователски текст е резултат от съчетаването на практичния, теоретичния и педагогическия опит на докторанта.

Дисертационният труд е структуриран в следните главни части: увод, три теоретични глави и заключение. Използваната литература обхваща над 70 заглавия от различни източници – 25 на хартиен носител и над 45 дигитални книги и електронни ресурси. Приложенията, илюстриращи художествените творби, допринасят за цялостния характер на научното изследване. Те са разделени на две групи. В първата са поместени илюстрациите към текста, а втората дава информация за източниците на художествения материал. Ясно са представени и следвани целите и задачите в дисертацията, основните от които са: да се очертае историческото развитие на керамичното изкуство в България и света; да се очертаят общите интердисциплинарни полета, засягащи керамиката; да се разгледа развитието на дигиталните технологии за 3D принтиране и др.

Отделните глави на дисертацията следват последователно избраната тема. В **Глава I** – „Керамиката – история и съвремие”, се представя

развитието на керамиката в света и България. Направен е кратък обзор на изкуството в Персия и Месопотамия, Египет, Елада, индийските земи по времето на Харапската цивилизация и Империята Гупта, Китай и Тайланд. Отбелязани са изображения от световното културно-историческо наследство, създадени с керамични материали и белязали технологичния прогрес. Много ценно е, че се описват важните произведения, свързани с неолитните форми и декорации, глинени пластики, декоративните фигури и съдове, които подчертават историческите пластове на българската керамика. Съвременното керамично изкуство е представено от гледна точка на актуалните тенденции, естетическото, интердисциплинарното и социалното развитие, технологичните иновации, класическото и съвременното третиране.

Глава II – „Експериментални техники при създаването на художествени обекти“, анализира процесите при експерименталните керамични практики. Проследява се използването на основните пластични материали в керамиката според съответните възможности при формообразуването. В тази връзка се изясняват особеностите на пластичния материал, който може да бъде шамот, червена глина, порцелан и течна порцеланова маса. Съществени и изключително ценни са наблюденията върху допълнителните материали – не-керамични (първични органични) и вторични (хартия, метал, стъкло и т.н.) – и тяхната определяща роля при изграждане на текстурата, успеваемостта и контрола на пластичния продукт. Сред тях са: фуршов и платков градеж, формиране чрез набиване, отливане, ротационно изграждане, 3D принтиране, ангобиране, глазиране, нетрадиционни декоративни техники и алтернативни нетрайни декорации. Специално внимание е обърнато върху специфичното за всеки един от разглежданите способности за формообразуване на керамичните обекти.

В ключовата за дисертацията **Глава III** – „3D принтиране с пластични керамични материали“, се изследват развитието и характеристиките на 3D принтирането и възможните пътища за интерпретация, които предлага този метод на работа при пространствени изображения. Посочените етапи и

предимства на 3D керамичното принтиране са представени заедно с неговите възможности, ползи и недостатъци. Изводите се основават на практическото познаване на етапите при работа с материал, на анализите на структурите на видовете принтове, на начините на изграждане на работната маса и нейното използване, като всичко това е направено на базата на определени сравнения.

Изследваният материал е систематизиран прегледно и логично. Текстът на дисертацията и изводите в него се базират върху проучвания, наблюдения, анализи и дискусии, а проблематиката, която разглежда Виолета Заранкова, е дисертабилна. Приносите, които е посочила докторантката, са действителни.

В. Заранкова е носител на наградата за млад автор в рамките на „Фестивал на съвременната керамика – София“ и на Грамота за Постижения при формообразуването с YTONG, от конкурс за скулптури по случай 15 години Ксела България. Има участия в конференции, семинари, проекти, самостоятелни и общи художествени изложби. През 2017 година ръководи „Международен проект за обучение за работа с 3D керамичен принтер към УПИЗ „Керамика“. Редовен член е на Съюза на българските художници, секция „керамика“.

Авторефератът е направен според изискванията и предава в резюмиран вид съдържанието на основния труд.

Представеното за разглеждане изследване отговаря на голямата практическа нужда в България от теоретични разработки върху 3D принтирането в изкуството. Трудът ще е много полезен за преподаватели, учители и художници със своята иновативност както в приложен, така и в теоретичен план. Основен принос на дисертационния труд е, че за първи път емпирично се изследва и анализира 3D керамичното принтиране. Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилникът за прилагане на ЗРАСРБ.

Като отчитам актуалността на темата и приносите на дисертацията, ще гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен

Доктор в област 8. *Изкуства* по професионално направление 8.2.
Изобразително изкуство на Виолета Илиева Заранкова.

Благоевград

01.07.2020 г.

Подпис:

(Доц. д-р Анна Покровнишка)